

1-20-2019

មន្ត្រីសិទ្ធិមនុស្សជឿថា អីរ៉ុបនឹងដកការអនុគ្រោះពន្ធ ដោយសារឥរិយាបថមិន កែប្រែរបស់លោក ហ៊ុន សែន

នាយកប្រតិបត្តិទទួលបន្ទុកកិច្ចការតំបន់អាស៊ីរបស់អង្គការ យូអែន វៃត វ៉ៃចូ (Human Rights Watch) លោក ប្រៃដ អាដាម (Brad Adams) ផ្តល់
បទសម្ភាសន៍ដល់វិទ្យុអាស៊ីសេរី កាលពីថ្ងៃទី៦ កុម្ភៈ ២០១៩។ Photo: RFA

ដោយ មួង ណារ៉េត RFA 2019-01-18

មន្ត្រីឃ្នាំមើលសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិជឿជាក់ ១០០% ថា សហភាពអីរ៉ុប នឹងដកការអនុគ្រោះពន្ធ EBA ពីកម្ពុជា
ដោយសារឥរិយាបថមិនកែប្រែរបស់លោក ហ៊ុន សែន ដែលនៅតែចេសមិនធ្វើតាមសំណូមពរឲ្យស្តារសិទ្ធិមនុស្ស
និងប្រជាធិបតេយ្យឡើងវិញ។

នាយកប្រតិបត្តិទទួលបន្ទុកកិច្ចការតំបន់អាស៊ី របស់អង្គការឃ្នាំមើលសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ យូអែន វៃត វ៉ៃចូ (Human
Rights Watch) លោក ប្រៃដ អាដាម (Brad Adams) អះអាងនៅសប្តាហ៍នេះ ប្រាប់អាស៊ីសេរីថា លោកបានជួបមន្ត្រី

ជាន់ខ្ពស់ផ្នែកការទូតរបស់សហភាពអឺរ៉ុបជាច្រើនរូប ដែលបានបញ្ជាក់ជំហរច្បាស់លាស់រួចទៅហើយ អំពីការមិន អាចអត់ឱនឲ្យរបបលោក ហ៊ុន សែន ក្នុងរឿងរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស និង ប្រជាធិបតេយ្យយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរនេះបានទេ៖ «ខ្ញុំ បានជួបពិភាក្សាជាមួយមន្ត្រីសហភាពអឺរ៉ុប ជុំវិញបញ្ហានេះ។ ពួកគាត់បញ្ជាក់ជំហរយ៉ាងច្បាស់ ថាការសម្រេចដក ការអនុគ្រោះពន្ធ គឺឈរលើអង្គហេតុពិតជាក់ស្តែង ដែលកើតមាននៅកម្ពុជា។ មន្ត្រីទាំងនេះ បញ្ជាក់ថា ពួកគាត់ ប្រមូលបានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ការសម្រេចនេះ។ អង្គហេតុពិត គេដឹងគ្រប់គ្នានោះ គឺលោក ហ៊ុន សែន បាន រម្ងាយគណបក្ស សង្គ្រោះជាតិ ចោល រួចហើយរៀបចំការបោះឆ្នោតឯកបក្ស ប្រមូលយកអាសនៈសភាទាំងអស់តែ ម្នាក់ឯង ព្រោះគ្មានគូប្រកួត និងទេសខ្លួនលោក សម រង្ស៊ី ចាប់លោក កឹម សុខា ជាក់គុក ឥឡូវយកគាត់មកឃុំខ្លួន ក្នុងផ្ទះវិញ និង បន្តបង្ក្រាបសំឡេងប្រឆាំងគ្រប់រូបភាព»។

លោកបានបញ្ជាក់បន្ថែមថា មន្ត្រីរដ្ឋាភិបាលដទៃទៀត ដែលលោកបានជួប ក៏បាននិយាយដូចគ្នា អំពីការណ៍ដែល ពួកគាត់ មិនពេញចិត្តទាល់តែសោះ ចំពោះស្ថានភាពអាក្រក់នៅកម្ពុជានេះដែរ ជាពិសេស មន្ត្រីសហរដ្ឋអាមេរិក ដែលពេលនេះ ក៏កំពុងពិចារណាដកការអនុគ្រោះពន្ធទូទៅ ឬ GSP ពីកម្ពុជាដែរ។

ប្រតិកម្មរបស់មន្ត្រីសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិរូបនេះ ធ្វើឡើងស្របពេលដែលឱសានវាទ នៃការអនុវត្តនីតិវិធីដកការ អនុគ្រោះពន្ធ EBA ពីកម្ពុជា នឹងចូលមកដល់ នៅខែមីនាខាងមុខនេះ។

ស្របពេលដែលថ្ងៃដាក់ទណ្ឌកម្មកាន់តែខិតកៀកជិតមកដល់ លោក ហ៊ុន សែន បានបន្តនូវវិយាបថខ្លះ ដូចជា ដោះលែងអ្នកទោសនយោបាយ សកម្មជនដ៏ធ្លី បង្គាប់ឲ្យតុលាការប្រញាប់ពន្លឿនរឿងក្តី លើមេដឹកនាំសហជីព កម្មករ និងបានសន្យាផ្តល់សិទ្ធិសេរីភាព ដល់អង្គការសង្គមស៊ីវិល ហើយចុងក្រោយនេះទៀត របបនេះបានធ្វើច្បាប់ ប្រញាប់មួយ ដោយអះអាងថា ដើម្បីផ្តល់សិទ្ធិធ្វើនយោបាយ ដល់មន្ត្រីបក្សប្រឆាំងជាដើម។

លោក ហ៊ុន សែន ពីដំបូងប្រកាសដាច់អហង្គរ ថានឹងមិនឱនក្បាល ឬចរចាជាមួយសហភាពអឺរ៉ុប រឿងទណ្ឌកម្ម នេះឡើយ ដោយរបបនេះ អះអាងថា កម្ពុជាជារដ្ឋធិបតេយ្យ មានសិទ្ធិស្វ័យសម្រេចខ្លួនឯង រឿងជោគវាសនា អនាគតប្រទេសកម្ពុជា និងប្រកាសថា អ្វីដែលរបបនេះធ្វើចំពោះសំឡេងប្រឆាំង គឺជារឿងត្រឹមត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់។

ប៉ុន្តែ ថ្មីៗនេះ លោកបែរជាប្រកាសទាមទារឲ្យមានការចរចា រវាងរបបលោក ជាមួយនឹងសហភាពអឺរ៉ុប។ ទោះជា យ៉ាងនេះក្តី សារអំពាវនាវរបស់លោក ហ៊ុន សែន ដែលជាអតីតកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមរូបនេះ បានបង្កប់នូវការ គំរាមកំហែង ដល់សហភាពអឺរ៉ុបថែមទៀតផង៖ «បើចង់ឲ្យពួកប្រឆាំងជាប់ អាហ្នឹងកាត់ទៅ បើចង់ឲ្យពួកប្រឆាំងរស់

អាហ្នឹងកុំធ្វើ។ មកដដែកគ្នា ពិភាក្សាគ្នា កែលម្អសភាពការណ៍ជាមួយគ្នា បន្តដំណើរទៅមុខជាមួយគ្នា»។

ទោះបីរបបលោក ហ៊ុន សែន អះអាងជាប្រចាំថា គណបក្ស សង្គ្រោះជាតិ ស្លាប់ទៅជាខ្មោចទៅហើយ មិនអាចរស់ វិញបាននោះទេ និងថា លោកលែងរម្ងឹកនឹកនា និងលែងជ្រលក់មាត់រាប់ដងភ្លេចទៅហើយក្តី ក៏លោក ហ៊ុន សែន នៅតែបង្ហាញចរិតហិង្សានេះដដែល។

លោក Brad Adams ថា នេះជាចរិតហ្សឺនរបស់លោក ហ៊ុន សែន ដែលបង្ហាញអំពើភាពហិង្សា និងរឹតតែយកសាំង ទៅចាក់លើភ្លើងនៃទណ្ឌកម្មសេដ្ឋកិច្ច ដែលកំពុងតែឆេះស្រាប់នេះថែមទៀត។ លោកបន្ថែមថា សារគំរាមសម្លាប់ បក្សប្រឆាំងនេះ គឺពង្រួតជ្រាប និងសុះសាយទៅដល់សហភាពអឺរ៉ុប សហរដ្ឋអាមេរិក និងប្រទេសដទៃទៀត នៅ ជុំវិញពិភពលោក អំពីចរិតពិតរបស់លោក ហ៊ុន សែន ដែលមិនចង់ស្តារសិទ្ធិមនុស្ស និងប្រជាធិបតេយ្យឡើងវិញ និង សុខចិត្តឲ្យកម្ពុជាធ្លាក់ក្នុងស្ថានភាពមានវិបត្តិធំ នៅក្រោយការដកការអនុគ្រោះពន្ធនេះ៖ «ថាលោក ហ៊ុន សែន ឆ្កួតហើយ! លោក ហ៊ុន សែន មានសតិមិននឹងន។ គាត់គ្មានសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីដឹកនាំប្រទេសនោះឡើយ។ អ្វី ដែលលោក ហ៊ុន សែន និយាយនេះ គឺវាផ្ទុយគ្នាស្រឡះ ទៅនឹងចរិតមេដឹកនាំត្រឹមត្រូវ និង មានហេតុផលនោះ។ អ្វី ដែលរឹតតែមិនត្រឹមត្រូវនោះ គឺលោក ហ៊ុន សែន គួរណាស់តែរកវិធីសាស្ត្រណា បន្តនឹងចិត្តសហភាពអឺរ៉ុប កុំឲ្យដក ការអនុគ្រោះពន្ធ មិនមែនធ្វើផ្តេសផ្តាសអ៊ីចឹងនោះទេ! នៅពេលដែលគាត់ធ្វើផ្តេសផ្តាសបែបនេះ យើងមិនបាច់ចូល អំពើភាពជាអ្នកដឹកនាំរបស់គាត់នោះទេ»។

រហូតមកដល់ពេលនេះ សហភាពអឺរ៉ុប មិនបានផ្លាស់ប្តូរជំហរណាមួយ ជុំវិញនីតិវិធីផ្លូវការ ក្នុងការដកការអនុគ្រោះ ពន្ធ EBA ពីកម្ពុជានោះឡើយ។ ចំណែកឯសហរដ្ឋអាមេរិកឯណោះវិញ ក៏រក្សាជំហរថ្កោលទោសរបបលោក ហ៊ុន សែន នេះដែរ។ សមាជិកព្រឹទ្ធសភាអាមេរិក ទើបស្នើច្បាប់ឲ្យដកប្រព័ន្ធអនុគ្រោះពន្ធទូទៅ GSP ដែរ បើរបបលោក ហ៊ុន សែន មិនស្តារសិទ្ធិមនុស្ស និង ប្រជាធិបតេយ្យឡើងវិញ។

អ្នកវិភាគបានព្រមានរបបលោក ហ៊ុន សែន រួចទៅហើយ ថាបើរបបនេះ នៅតែចេសមិនព្រមធ្វើតាមសំណូមពរ សហគមន៍អន្តរជាតិ ទណ្ឌកម្មបន្ថែមនឹងធ្លាក់ស្រោចមកលើរបបនេះ នៅពេលឆាប់ៗខាងមុខនេះ ជាក់ជាមិនខាន ហើយអ្នកដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះបញ្ហានេះ គឺលោក ហ៊ុន សែន។